

***Międzynarodowa konwencja przeciwko braniu zakładników, Nowy Jork,
10 grudnia 1979 r.***

(DzU z 2000 r., nr 106, poz. 1123)

Państwa-Strony niniejszej konwencji,
mając na uwadze cele i zasady Karty Narodów Zjednoczonych dotyczące utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz popierania przyjaznych stosunków i współpracy między państwami,
uznając w szczególności, że każdy ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, jak to ustala Powszechna Deklaracja Praw Człowieka i Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
potwierdzając ponownie zasadę równych praw i samostanowienia ludów wyrażoną w Karcie Narodów Zjednoczonych i Deklaracji Zasad Prawa Międzynarodowego dotyczących Przyjaznych Stosunków i Współpracy między Państwami, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych, jak również w innych stosownych rezolucjach Zgromadzenia Ogólnego,
uznając, że branie zakładników jest przestępstwem wywołującym poważne zaniepokojenie społeczności międzynarodowej i że, zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji, w stosunku do każdej osoby dokonującej aktu brania zakładników należy albo wszcząć postępowanie karne, albo wydać ją w drodze ekstradycji,
będąc przekonane, że istnieje pilna konieczność rozwijania współpracy międzynarodowej pomiędzy państwami w wyszukiwaniu i stosowaniu skutecznych środków w celu zapobiegania, ścigania i karania wszelkich aktów brania zakładników, jako przejawów terroryzmu międzynarodowego,
uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

1. Każda osoba, która zatrzymuje lub przetrzymuje i grozi zabiciem, zranieniem albo dalszym przetrzymywaniem innej osoby (zwanej dalej „zakładnikiem”) w celu wymuszenia od strony trzeciej, to jest od państwa, międzynarodowej organizacji międzyrządowej, osoby fizycznej lub prawnej albo grupy osób, działania lub powstrzymania się od jakiegokolwiek działania jako wyraźnego lub dorozumianego warunku zwolnienia zakładnika, popełnia przestępstwo brania zakładników („branie zakładnika”) w rozumieniu niniejszej konwencji.

2. Każda osoba, która:

(a) usiłuje popełnić akt brania zakładnika lub

(b) współuczestniczy w popełnieniu lub usiłowaniu popełnienia aktu brania zakładnika, również popełnia przestępstwo w rozumieniu niniejszej konwencji.

Artykuł 2

Każde Państwo-Strona ustanowi odpowiednie kary za popełnienie przestępstw wymienionych w artykule 1, z uwzględnieniem poważnego charakteru tych przestępstw.

Artykuł 3

1. Państwo-Strona, na którego terytorium przetrzymywany jest przez przestępcę zakładnik, podejmie wszystkie środki, jakie uzna za właściwe, w celu ułatwienia sytuacji zakładnika, w szczególności w celu zabezpieczenia jego zwolnienia, a po zwolnieniu ułatwienia, tam gdzie to stosowne, jego wyjazdu.

2. Jeżeli jakikolwiek przedmiot, który przestępca uzyskał w wyniku wzięcia zakładników, znajduje się pod nadzorem Państwa-Strony, Państwo-Strona zwróci go tak szybko, jak to możliwe, zakładnikowi lub stronie trzeciej, o której mowa w artykule 1, jeśli znajdzie taka sytuacja, albo ich właściwym władzom.

Niniejszy dokument został udostępniony dzięki uprzejmości Ośrodka
Upowszechniania Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Biura Zarządu
Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża - www.pck.org.pl

Artykuł 4

Państwa-Strony będą współdziałać w zapobieganiu przestępstwom wymienionym w artykule 1, w szczególności przez:

- (a) podejmowanie wszelkich możliwych do zastosowania środków w celu zapobiegania czynienia na ich terytoriach przygotowań do popełnienia takich przestępstw na ich terytoriach lub poza nimi, w tym środków zakazujących prowadzenia na ich terytoriach nielegalnych działań przez osoby, grupy i organizacje, które zachęcają, namawiają, organizują lub angażują się w dokonywanie aktów brania zakładników,
- (b) wymianę informacji i koordynację podejmowania administracyjnych i innych odpowiednich środków w celu zapobiegania popełnianiu takich przestępstw.

Artykuł 5

1. Każde Państwo-Strona podejmie wszelkie niezbędne środki dla ustanowienia swojej jurysdykcji w sprawie jakiegokolwiek z przestępstw wymienionych w artykule 1, które zostało popełnione:

- (a) na jego terytorium lub na pokładzie statku albo samolotu zarejestrowanego w tym państwie,
- (b) przez któregośkolwiek z jego obywateli lub, jeżeli to państwo uzna to za właściwe, przez te osoby nie mające żadnego obywatelstwa, które mają na jego terytorium swoje zwykłe miejsce zamieszkania,
- (c) w celu zmuszenia tego państwa do dokonania jakiegokolwiek działania lub powstrzymania się od niego; albo
- (d) w odniesieniu do zakładnika, który jest obywatelem tego państwa, jeżeli to państwo uzna to za właściwe.

2. Każde Państwo-Strona podejmie również wszelkie niezbędne środki dla ustanowienia swojej jurysdykcji w sprawach przestępstw wymienionych w artykule 1, w razie gdy przypuszczalny sprawca przebywa na jego terytorium i nie zostanie wydany żadnemu z innych państw wymienionych w ustępie 1 niniejszego artykułu.

3. Niniejsza konwencja nie wyłącza jurysdykcji karnej wykonywanej na podstawie ustawodawstwa wewnętrznego.

Artykuł 6

1. W razie uznania, że wymagają tego okoliczności, każde Państwo-Strona, na którego terytorium przebywa przypuszczalny sprawca, zgodnie ze swym prawem wewnętrznym nałoży na niego areszt lub podejmie inne środki zapewniające jego obecność przez taki okres czasu, jaki jest niezbędny dla przeprowadzenia postępowania karnego lub ekstradycji. Takie Państwo-Strona przeprowadzi niezwłocznie wstępne dochodzenie co do faktów.

2. O areszcie lub innych środkach, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, zostaną bezzwłocznie powiadomione bezpośrednio lub za pośrednictwem Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych:

- (a) państwo, na którego terytorium przestępstwo zostało popełnione;
- (b) państwo, w stosunku do którego wymuszenie było skierowane lub usiłowane;
- (c) państwo, którego obywatelem jest osoba fizyczna lub prawna, w stosunku do której wymuszenie było skierowane lub usiłowane;
- (d) państwo, którego obywatelem jest zakładnik lub na którego terytorium ma on swoje zwykłe miejsce zamieszkania;
- (e) państwo, którego obywatelem jest przypuszczalny sprawca lub, jeżeli nie ma on żadnego obywatelstwa, na którego terytorium ma on swoje zwykłe miejsce zamieszkania;

(f) międzynarodowa organizacja międzyrządowa, w stosunku do której wymuszenie było skierowane lub usiłowane;

(g) wszystkie inne zainteresowane państwa.

3. Każda osoba, w stosunku do której podejmowane są środki, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, będzie uprawniona:

(a) do bezzwłocznego porozumienia się z najbliższym właściwym przedstawicielem państwa, którego jest obywatelem albo które w inny sposób jest uprawnione do ustanowienia takiego kontaktu, lub, jeżeli nie ma ona żadnego obywatelstwa - państwa, na którego terytorium ma ona swoje zwykłe miejsce zamieszkania;

(b) do odwiedzin ze strony przedstawiciela takiego państwa.

4. Prawa, o których mowa w ustępie 3 niniejszego artykułu, będą wykonywane zgodnie z ustawodawstwem i innymi przepisami państwa, na którego terytorium przypuszczalny sprawca przebywa, pod warunkiem że wspomniane ustawodawstwo i przepisy muszą zapewniać pełną realizację celów, dla których prawa przyznane w ustępie 3 niniejszego artykułu są przewidziane.

5. Postanowienia ustępów 3 i 4 niniejszego artykułu nie będą naruszały prawa jakiegokolwiek Państwa-Strony, uprawnionego do ustanowienia swojej jurysdykcji zgodnie z ustępem 1 (b) artykułu 5, do zapraszania Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża w celu skontaktowania się i spotkania z przypuszczalnym sprawcą.

6. Państwo, które przeprowadza wstępne dochodzenie określone w ustępie 1 niniejszego artykułu, złoży niezwłocznie sprawozdanie na temat swoich spostrzeżeń państwom lub organizacji, o których mowa w ustępie 2 niniejszego artykułu, oraz wskaże, czy zamierza wykonywać swoją jurysdykcję.

Artykuł 7

Państwo-Strona, w którym wszczęto postępowanie karne przeciwko przypuszczalnemu sprawcy, powiadomi, zgodnie ze swoim ustawodawstwem, o końcowym wyniku postępowania Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który przekaże tę informację innym zainteresowanym państwom i międzynarodowym organizacjom międzyrządowym.

Artykuł 8

1. Państwo-Strona, na którego terytorium przebywa przypuszczalny sprawca, jeżeli nie dokonuje jego ekstradycji, przekaże sprawę, bez jakiegokolwiek wyjątku i bez względu na to, czy przestępstwo było popełnione na jego terytorium, swoim właściwym władzom w celu przeprowadzenia postępowania karnego zgodnie z procedurą przewidzianą przez ustawodawstwo tego państwa. Władze te podejmować będą swe decyzje w taki sam sposób, jak w przypadku jakiegokolwiek przestępstwa pospolitego o poważnym charakterze zgodnie z ustawodawstwem tego państwa.

2. Każdej osobie, przeciwko której zostało wszczęte postępowanie w związku z którymkolwiek z przestępstw wymienionych w artykule 1, będzie zapewnione sprawiedliwe traktowanie we wszystkich stadiach postępowania, włącznie z korzystaniem ze wszystkich praw i gwarancji przewidzianych przez prawo państwa, na którego terytorium przebywa.

Artykuł 9

1. Wniosek o ekstradycję przypuszczalnego sprawcy, stosownie do niniejszej konwencji, nie będzie przyjęty, jeżeli wezwane Państwo-Strona ma uzasadnione podstawy, aby wierzyć:

(a) że wniosek o ekstradycję za przestępstwo wymienione w artykule 1 został złożony w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub ukarania osoby

w związku z jej pochodzeniem rasowym, przekonaniem religijnym, narodowością, pochodzeniem etnicznym lub przekonaniem politycznym; albo
(b) sytuacja tej osoby może być z góry przesądzona:

- (i) z jakichkolwiek powodów wymienionych w punkcie (a) niniejszego ustępu lub
- (ii) z tego powodu, że skontaktowanie się z nią przez właściwe władze państwa uprawnionego do wykonywania praw ochrony może być uniemożliwione.

2. W odniesieniu do przestępstw określonych w niniejszej konwencji postanowienia wszystkich umów o ekstradycji i rozwiązań stosowanych między Państwami-Stronami ulegają zmianie między tymi Państwami-Stronami w takim zakresie, w jakim są one niezgodne z niniejszą konwencją.

Artykuł 10

1. Przestępstwa wymienione w artykule 1 uważa się za włączone jako przestępstwa uzasadniające ekstradycję do każdej umowy o ekstradycji obowiązującej między Państwami-Stronami. Państwa-Strony zobowiązują się włączyć te przestępstwa jako przestępstwa uzasadniające ekstradycję do każdej umowy o ekstradycji, jaka zostanie zawarta między nimi.

2. Jeżeli Państwo-Strona, które uzależnia ekstradycję od istnienia umowy, otrzymuje wniosek o ekstradycję od innego Państwa-Strony, z którym nie posiada umowy o ekstradycji, państwo wezwane może według swego wyboru uznać niniejszą konwencję za prawną podstawę ekstradycji w odniesieniu do przestępstw wymienionych w artykule 1. Ekstradycja będzie podlegać innym warunkom przewidzianym przez prawo państwa wezwanego.

3. Państwa-Strony, które nie uzależniają ekstradycji od istnienia umowy, uznają przestępstwa wymienione w artykule 1 w stosunkach między sobą za przestępstwa uzasadniające ekstradycję na warunkach przewidzianych przez prawo państwa wezwanego.

4. Przestępstwa wymienione w artykule 1 będą traktowane dla celów ekstradycji między Państwami-Stronami, jak gdyby zostały popełnione nie tylko w miejscu ich popełnienia, lecz także na terytoriach państwa, które są zobowiązane ustanowić swoją jurysdykcję zgodnie z ustępem 1 artykułu 5.

Artykuł 11

1. Państwa-Strony będą udzielać sobie wzajemnie najdalej idącej pomocy w związku z postępowaniem karnym dotyczącym przestępstw wymienionych w artykule 1, włączając w to udostępnianie wszelkich posiadanych dowodów niezbędnych w prowadzeniu postępowania.

2. Postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu nie naruszają zobowiązań dotyczących wzajemnej pomocy prawnej zawartych w jakiegokolwiek innej umowie.

Artykuł 12

W zakresie, w jakim Konwencje genewskie z 1949 r. o ochronie ofiar wojny lub Protokoły dodatkowe do tych konwencji mają zastosowanie do konkretnego aktu brania zakładnika oraz w zakresie, w jakim Państwa-Strony niniejszej konwencji są zobowiązane wszcząć postępowanie karne lub zatrzymać osobę biorącą zakładnika, niniejsza konwencja nie będzie miała zastosowania do aktu brania zakładnika, popełnionego w czasie konfliktów zbrojnych określonych w Konwencjach genewskich z 1949 r. i Protokołach do nich, włączając w to konflikty zbrojne, o których mowa w artykule 1 ustęp 4 Protokołu dodatkowego z 1977 r., w których ludy walczą przeciwko dominacji kolonialnej i obcej okupacji oraz przeciwko reżimom rasistowskim w wykonaniu ich prawa do samostanowienia, wyrażonego w Karcie Narodów Zjednoczonych oraz Deklaracji Zasad Prawa Międzynarodowego dotyczących Przyjaznych Stosunków i Współpracy między Państwami, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 13

Niniejszy dokument został udostępniony dzięki uprzejmości Ośrodka
Upowszechniania Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Biura Zarządu
Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża - www.pck.org.pl

Niniejsza konwencja nie będzie miała zastosowania, gdy przestępstwo jest popełnione w jednym państwie, zakładnik i przypuszczalny sprawca są obywatelami tego państwa i przypuszczalny sprawca przebywa na terytorium tego państwa.

Artykuł 14

Nic w niniejszej konwencji nie może być interpretowane jako usprawiedliwienie naruszenia integralności terytorialnej lub niezależności politycznej państwa wbrew Kartce Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 15

Postanowienia niniejszej konwencji nie naruszają stosowania umów o azylu obowiązujących w dniu przyjęcia niniejszej konwencji między państwami, które są stronami tych umów; jednakże Państwo-Strona niniejszej konwencji nie może powoływać się na te umowy w odniesieniu do innego Państwa-Strony niniejszej konwencji, które nie jest stroną tych umów.

Artykuł 16

1. Każdy spór między dwoma lub więcej Państwami-Stronami dotyczący wykładni lub stosowania niniejszej konwencji, który nie zostanie rozstrzygnięty w drodze rokowań, będzie, na wniosek jednego z nich, przekazany do arbitrażu. Jeżeli w okresie sześciu miesięcy od daty wniosku o arbitraż strony nie zdołają uzgodnić zagadnień organizacji arbitrażu, każda z tych stron może przekazać spór Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości, zgłaszając wniosek zgodnie ze Statutem Trybunału.

2. Każde państwo może w czasie podpisywania lub ratyfikacji niniejszej konwencji albo przystąpienia do niej oświadczyć, że nie uważa się za związane postanowieniami ustępu 1 niniejszego artykułu. Pozostałe Państwa-Strony nie będą związane postanowieniami ustępu 1 niniejszego artykułu w odniesieniu do każdego Państwa-Strony, które dokonało takiego zastrzeżenia.

3. Każde Państwo-Strona, które dokonało zastrzeżenia zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu, może w każdym czasie wycofać to zastrzeżenie w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 17.

1. Niniejsza konwencja jest otwarta do podpisu dla wszystkich państw do dnia 31 grudnia 1980 r. w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku.

2. Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji. Dokumenty ratyfikacji zostaną złożone Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

3. Niniejsza konwencja jest otwarta do przystąpienia przez każde państwo. Dokumenty przystąpienia zostaną złożone Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 18.

1. Niniejsza konwencja wejdzie w życie trzydziestego dnia następującego po dniu złożenia Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych dwudziestego drugiego dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia.

2. W stosunku do każdego państwa ratyfikującego lub przystępującego do konwencji po złożeniu dwudziestego drugiego dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia konwencja wejdzie w życie trzydziestego dnia po złożeniu przez to państwo jego dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia.

Artykuł 19

1. Każde Państwo-Strona może wypowiedzieć niniejszą konwencję w drodze pisemnej notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Niniejszy dokument został udostępniony dzięki uprzejmości Ośrodka Upowszechniania Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Biura Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża - www.pck.org.pl

2. Wypowiedzenie nabierze mocy po upływie roku od daty otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.
(Artykuł 20 opuszczono)

Niniejszy dokument został udostępniony dzięki uprzejmości Ośrodka
Upowszechniania Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Biura Zarządu
Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża - www.pck.org.pl